



**STUDIA Z DZIEJÓW
ROSJI I EUROPY
ŚRODKOWO—
WSCHODNIEJ** tom XXXIV

WARSZAWA

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

AUTORZY ARTYKUŁÓW

Dr Zbigniew Klejn — Warszawa

Dr hab. Elżbieta Znamierowska–Rakk
— docent w Instytucie Historii PAN
w Warszawie

Dr Paweł Olszewski
— asystent w Instytucie Historycznym
Uniwersytetu Łódzkiego

Prof. dr hab. Wojciech Materski
— profesor w Instytucie Studiów Politycznych
PAN w Warszawie

Dr Jindřich Dejmek
— adiunkt w Instytucie Historii
Czeskiej Akademii Nauk w Pradze

Dr Jan Kostrzak
— adiunkt w Instytucie Historii PAN
w Warszawie

Dr hab. Michał J. Zacharias
— docent w Instytucie Historii PAN
w Warszawie

**STUDIA Z DZIEJÓW ROSJI
I EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ**



POLSKA AKADEMIA NAUK • INSTYTUT HISTORII
ZAKŁAD DZIEJÓW EUROPY XIX I XX WIEKU

STUDIA Z DZIEJÓW ROSJI
I EUROPY ŚRODKOWO–WSCHODNIEJ

TOM XXXIV

WARSZAWA

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

1999

Komitet Redakcyjny

WIESŁAW BALCERAK, JERZY BOREJSZA, MAREK K. KAMIŃSKI,
JERZY KŁOCZOWSKI, ANDRZEJ KORYN, JERZY KOZEŃSKI,
MACIEJ KOŹMIŃSKI, MARIAN LECZYK, PIOTR ŁOSSOWSKI (redaktor),
WOJCIECH MATERSKI, MIECZYŚLAW TANTY, ROMAN WAPIŃSKI,
ROMUALD WOJNA, MICHAŁ ZACHARIAS,
ELŻBIETA ZNAMIEROWSKA–RAKK (sekretarz redakcji), JANUSZ ŻARNOWSKI

Adres Redakcji
Rynek Starego Miasta 29/31, 00–272 Warszawa

Okładkę projektowali
ANNA i LESZEK KAĆMOWIE

© Copyright by
Wydawnictwo Naukowe *Semper*, Warszawa 1999

© All rights reserved

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*.

Redakcja i księgarnia firmowa:
ul. Bednarska 20A, 00–321 Warszawa,
tel./fax: (0-22) 828 49 73
e-mail: semper@rubikon.net.pl
<http://www.rubikon.net.pl/semper/>

Korekta: Bogusława Jędrasik

PL ISSN 1230–5057

Printed in Poland

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

| | |
|---|-----|
| Zbigniew Klejn, Dziennikarze polscy w Bułgarii (1885–1945) Польские журналисты в Болгарии (1885–1945) Polish Journalists in Bulgaria (1885–1945) | 5 |
| Elżbieta Znamierowska-Rakk, Polska–Bułgaria po I wojnie światowej (1918–1921) Польша–Болгария после первой мировой войны (1918–1921) Poland–Bulgaria after the First World War (1918–1921) | 23 |
| Paweł Olszewski, Kwestia ormiańska na konferencji w San Remo w kwietniu 1920 r. Армянский вопрос на конференции в Сан-Ремо в апреле 1920 г. The Armenian Question at the San Remo Conference in April 1920 | 41 |
| Wojciech Materski, Powstanie narodowowyzwoleńcze 1924 r. w Gruzji Национально–освободительное восстание 1924 года в Грузии The 1924 National Liberation Uprising in Georgia | 57 |
| Jindřich Dejmek, Litwa a projekty bezpieczeństwa w Europie Północno–Wschodniej w pierwszej połowie lat trzydziestych Литва и проекты обеспечения безопасности в северо–восточной Европе в первой половине 30–х годов Lithuania and Security Projects in North–Eastern Europe during the First Half of the 1930s | 69 |
| Jan Kostrzak, Początki sowieckiej administracji w północnej części Prus Wschodnich w latach 1945–1946 Становление советской администрации в северной части Восточной Пруссии в 1945–1946 годах The Beginnings of Soviet Administration in the Northern Part of Eastern Prussia in 1945–1946 | 97 |
| Michał Jerzy Zacharias, Reformy gospodarcze i tzw. sprawa Rankovicia w Jugosławii w latach 1964–1967 Экономические реформы и т.наз. дело Ранковича в Югославии в 1964–1967 годах Economic Reforms and the So-called Rankovic Case in Yugoslavia in 1964–1967 | 113 |

PRZEGLĄDY HISTORIOGRAFII

| | |
|---|-----|
| Rimantas Miknys, „Studia z historii odrodzenia litewskiego” („Lietuvių atgimimo istorijos studios”, t. 1–14, Vilnius 1990) | 135 |
| Aleksander Achmatowicz, Krytyka Lenina w Rosji obecnie | 141 |
| Jan Sobczak, Nowe akcenty historiografii rosyjskiej na przykładzie zawartości miesięcznika „Otiieczestwiennaja istoria” za lata 1996–1997 | 163 |

MATERIAŁY I DOKUMENTY

| | |
|--|-----|
| Maria Wojnicka, Idea niepodległego państwa białoruskiego w polskiej opinii publicznej w latach 1918–1921 | 179 |
|--|-----|

RECENZJE

| | |
|---|-----|
| M. V. Pundeff, Bulgaria in American Perspective. Political and Cultural Issues, East European Monographs — Zbigniew Klejn | 205 |
| Leandryc, Uładzimir Nawicki, Historyja kultury Biełarusi — Romuald Wojna | 208 |
| Rosja XIX i XX wieku. Studia i szkice pod redakcją Jana Sobczaka — Walenty Daszkiewicz .. | 211 |
| Raimo Pullat, Stosunki polsko–fińskie w okresie międzywojennym — Piotr Łossowski | 215 |

| | |
|---|-----|
| A. G. Łatyszew, Rassiekrieczennyj Lenin — Aleksandra J. Leinwand | 217 |
| Mykolo Römerio mokslas apie valstybę — Bronisław Makowski | 221 |
| Algimantas Kasparavičius, Didysis X Lietuvos užsienio politikoje. 1926 metų Lietuvos ir Sovietų Sąjungos nepuolimo sutarties sudarymo analizė, Joanna Januszevska–Jurkiewicz .. | 222 |
| Igor Lukes, Czechoslovakia between Stalin and Hitler, The Diplomacy of Eduard Beneš in the 1930* — Hanna Marczevska–Zagdańska | 225 |
| Bernard Piotrowski, Wojna radziecko–fińska (zimowa) 1939–1940 — Sławomir Dębski | 230 |
| Władimir Niewieżyn, Syndrom nastupatielnoj wojny. Sowietskaja propaganda w prieddwierii „swjaszczennyh bojow”, 1939–1941 gg — Aleksander Achmatowicz | 234 |
| Krzysztof Jasiewicz, Zagłada polskich Kresów. Ziemiaństwo polskie na Kresach Północno–Wschodnich Rzeczypospolitej pod okupacją sowiecką 1939–1941. Studium z dziejów zagłady dawnego narodu politycznego — Tadeusz Epsztein | 241 |
| — Daniel Boćkowski | 245 |
| Jacek Tebinka, Polityka brytyjska wobec problemu granicy polsko–radzieckiej 1939–1945 — Henryk Bartoszewicz | 247 |

ŻYCIE NAUKOWE

| | |
|--|-----|
| Polska i Bułgaria w kulturze Międzymorza Bałtycko–Czarnomorskiego XVII–XX w. XIX konferencja Polsko–Bułgarskiej Komisji Historycznej w Wielkim Tyrnowie (Bułgaria) — Elżbieta Znamierowska–Rak | 251 |
| Posiedzenia naukowe Zakładu Dziejów Europy XIX–XX w. Instytutu Historii PAN (październik 1997–wrzesień 1998) | 253 |

SPROSTOWANIE

Z przykrością informujemy, że w poprzednim tomie (XXXIII) „Studiów z Dziejów Rosji i Europy Środkowo–Wschodniej” wkradły się błędy i pomyłki. Dotyczy to przede wszystkim artykułu doc. dr. hab. Marka Kamińskiego pt. „Stosunki polityczne pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czechosłowacką (koniec lipca–grudzień 1920 r.)”. Mianowicie na s. 77 zamiast podanej przez Autora liczby 184 tys. Polaków, którzy dostali się pod panowanie czeskie w 1920 r., została błędnie wydrukowana liczba 1 864 tys. Polaków, co oczywiście całkowicie zmienia wymowę ustaleń tekstu. Z kolei na s. 91 został wprowadzony nie istniejący w artykule przypis nr 48, a na s. 99 — przypis nr 79, z tą wszakże różnicą, iż jest to tylko sam numer, bez odniesienia do czegokolwiek.

Ponadto tekst prof. dr. hab. Wojciecha Materskiego pt. „Tematyka polska w materiałach postsowieckiego zasobu archiwalnego” zamiast w dziale „Przeglądy badań i zasobów źródłowych” niefortunnie znalazł się w dziale „Materiały i dokumenty” i to zarówno na stronach periodyku, jak i w spisie treści.

Wreszcie w spisie treści pominięto nazwisko doc. dr. hab. Wacława Przelaskowskiego jako autora listu do redakcji pt. „Uwagi do dyskusji o deportacji polskich do ZSRR w okresie II wojny światowej”, natomiast mylnie przypisano autorstwo owego listu panu Tadeuszowi Pieńkowskiemu.

Za te błędy i pomyłki bardzo przepraszamy wspomnianych wyżej Autorów i Czytelników naszego pisma. Jednocześnie informujemy, iż podjęliśmy kroki organizacyjne, zmierzające do zredukowania tego typu pomyłek do minimum.

Redakcja

Semper

WYDAWNICTWO NAUKOWE

**Redakcja i księgarnia firmowa:
ul. Bednarska 20A
00-321 Warszawa**

**tel./fax: (+48) (22) 635 49 73
e-mail: semper@rubikon.net.pl
<http://www.rubikon.net.pl/semper/>**

Nasze publikacje można zamawiać i nabywać we wszystkich księgarniach akademickich i naukowych oraz w wielu krajowych i zagranicznych księgarniach literackich.

Księgarnie naukowe przyjmują również zamówienia na wydawane przez nas czasopisma i wydawnictwa ciągłe.

Zapraszamy do odwiedzania naszej strony w Internecie:

<http://www.rubikon.net.pl/semper/>

gdzie znajdują się: aktualny katalog, formularz zamówieniowy, informacje o wydawnictwie, zapowiedzi wydawnicze, informacje o sprzedaży wysyłkowej.

Na życzenie przesyłamy bezpłatne katalogi.